

Герасименко О.І., Волік К.К.

ПСИХОГІГІЄНИЧНІ АСПЕКТИ КАНІС-ТЕРАПІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Науковий керівник: к.биол.н., доц. Герасименко О.І.

Каніс-терапія - один з різновидів анімал-терапії (animal-assisted therapy), або пет-терапії, який застосовується для лікування та реабілітації людей за допомогою спеціально навчених тварин. Цей метод допомагає у соціальній реабілітації людям з розумовими вадами, дітям з особливостями розвитку психіки (допомога в адаптації в соціумі), а також у реабілітації після перенесених травм хребта, інсультів та ін.

Цілющі властивості тварин були відомі ще за часів Гіппократа, зокрема, було знайдено документи, які свідчать про цілющі здібності собак. Помічено, що люди з обмеженими можливостями в результаті спілкування з собаками починають почувати себе менш самотніми, незалежнішими, у них значно підвищується самооцінка, розвивається внутрішній контроль, покращується психологічне самопочуття і вони стають більше товариськими.

Сучасна каніс-терапія має все більш широке застосування для нормалізації як психічного, так і соматичного стану людини, допомагає в процесі соціалізації, позитивно впливає на мотивацію людей до одужання, сприяє заспокоєнню та мобілізації власних ресурсів організму. Вона використовується для підтримки людей з обмеженими можливостями та з невиліковними хворобами, для допомоги хворим з розладами психіки. Програми пет-терапії за участю собак включають роботу з емоційно лабільними дітьми, дітьми з аутизмом, з пацієнтами, що страждають від депресій і посттравматичних стресових розладів, з інвалідами, що проходять реабілітацію, людьми похилого віку, що страждають деменцією і хворобою Альцгеймера. Зайняття з собаками - важливий компонент психологічної реабілітації жертв насильства і стихійних лих.

Звичайно, каніс-терапія має деякі протипоказання. До них належать

гіперчутливість до шерсті, захворювання верхніх дихальних шляхів, відкриті рани, підвищена температура тіла, інфекційні захворювання, фобії, що пов'язані з тваринами.

Нами був проведений аналіз результатів діяльності команди спеціалістів з каніс-терапії, яка декілька років працює у Харкові та займається реабілітацією людей з ментальною нестабільністю (у тому числі з затримкою психічного розвитку, синдромом Дауна, шизофренією та посттравматичними стресовими розладами). Результати їх роботи наочно демонструють, що каніс-терапія може бути ефективною при подоланні таких розладів, як синдром нестачі уваги, гіперактивність, відсутність мовних навиків, проблема з орієнтацією у просторі та з координацією, панічні атаки, фобії. В основному робота ведеться з дітьми, підлітками та молоддю, але ж певні позитивні результати було одержано навіть при реабілітації жінки 64-х років з частковим паралічем після інсульту.

З позицій психогігієни найбільш актуальним представляється можливість попередження розвитку донозологічних психічних станів у психогенні захворювання і неврозоподібні стани за допомогою методів каніс-терапії, оскільки вони забезпечують формування позитивного емоційного стану, надають можливість гармонізувати стосунки з навколишнім світом, підвищують самодисципліну, самоупорядкованість, впевненість, уміння розуміти власні емоції та керувати ними. Виявлено, що емоційно нестабільним, замкнутим підліткам легше проговорювати власні проблеми, коли вони «спілкуються» з безсловесною, але ж доброзичливою істотою. У випадках загрози розвитку депресії в результаті каніс-терапії у підлітків із груп ризику підвищується мотивація до життя, розвиваються комунікативні навички. Таким чином, використання методів каніс-терапії є перспективним напрямком сучасної психогігієни та психопрофілактики.